

Soft Skills як основа професіограми фахівця

Наталія Химиця

Кафедра СКІД

Національний університет "Львівська політехніка"

Львів, Україна

nhymytsa@gmail.com

Катерина Мартинюк

Кафедра СКІД

Національний університет "Львівська політехніка"

Львів, Україна

martyniuk.k.v@gmail.com

Abstract. *The article analyzes the theoretical aspects of profession of the specialist.*

Ключові слова: Soft Skills, міжособистісне спілкування, соціалізація, компетенція.

У країнах Європейського Союзу формується поняття м'яких навичок (soft skills), що протиставляються жорстким – спеціальним вузькопрофесійним навичкам (hard skills), бо не мають однозначної жорсткої прив'язки до конкретної професії. У документах ЮНЕСКО та Європейської комісії зафіксовано, що факт володіння soft skills визначає рівень функціональної грамотності (functional literacy) сучасного фахівця.

Серед вітчизняних науковців різні проблеми формування соціально-психологічних складових компетенцій фахівця досліджуються у роботах Г.К. Селевка [1], Ю.С. Федоренка [2], О.О. Морушка [3], Н.О. Химиці [4,5,6] та багатьох інших. Визначаючи їх безперечний вклад у вивчення цієї важливої проблеми, слід констатувати, що актуальність подальших досліджень у сфері розвитку соціальних навичок молодого спеціаліста не зменшується.

СТРУКТУРА SOFT SKILLS

Soft Skills – це збірний термін, який посилається на безліч варіантів поведінки, що допомагають людям в роботі, зокрема командній, а також забезпечують успішну соціалізацію. Ключове, на що звертають увагу в першу чергу – це комунікативні вміння.

Фахівець з сильними навичками міжособистісного спілкування вміє чітко сформулювати свої потреби, свої очікування до команди і оточення, а також уважно вислухати, як інші формулюють свої потреби і очікування. Він так веде переговори з іншими, що у кожного учасника залишається відчуття, що він

був почутий і зрозумілий, і все це було зроблено в поважній та професійній манері, навіть якщо учасники не отримують того, про що заявили. У такій ситуації фахівець з сильними міжособистісними навичками розуміє, коли і в який момент можна взяти на себе лідерську роль, а коли варто зупинитися. Розуміє, коли говорити, коли слухати, а коли запропонувати компроміс або консенсус.

До переліку Soft Skills зараховують ще таку компетенцію, як ситуаційна обізнаність. Це вміння відстежувати як розвивається ситуація, вміння розглядати різні способи реагування на неї такими діями, які дадуть найкращий результат для всіх залучених в цю ситуацію.

Іншою важливою рисою Soft Skills є адаптивність або гнучкість, вміння добре працювати в різних ситуаціях. Здатність бути дипломатичним і тактичним, навіть коли присутні якісь розбіжності або конфлікти – ще одна ключова риса з набору Soft Skills.

На противагу hard skills, які включають в себе технічні навички і вміння виконувати певні функціональні завдання, soft skills застосовуються в будь-якій індустрії, будь-якій професії, будь-якому виді діяльності і будь-якій взаємодії між людьми. Відмінність між цими навичками наведено у таблиці 1.

Таблиця 1. Відмінність між між м'якими (soft skills) та жорсткими (hard skills) навичками

Жорсткі (спеціальні) навички	М'які універсальні навички
Вузькоспеціальні	Міжпрофесійні, універсальні
Діють в межах конкретної професії, сталих умовах та формалізованому процесі роботи	Корисні для будь якого виду діяльності

Ефективні для вирішення типових завдань, характерних для однієї сфери діяльності	Дозволяють швидко адаптуватися до нових умов, змінювати сферу зайнятості, вирішувати нестандартні завдання
--	--

До переліку універсальних навичок європейського рівня фахівці зараховують вісім груп компетенцій, які зображенні на рисунку 1.

Рис. 1. Складові soft skills

Сьогодні, наявність універсальних компетенцій, їх постійний та методичний розвиток – основа професіограми фахівця. Навики Soft Skills можна здобути:

- на курсах та тренінгах (наприклад, громадський проект масових відкритих онлайн-курсів "Prometheus" пропонує чимало подібних тренінгів на безкоштовній основі);
- робота на громадських засадах;
- участь у студентському самоуправлінні (така практична діяльність навчить роботи в команді, управлінню проектами й делегуванню обов'язків).

Отже, до структури soft skills належать вісім складових компонентів: когнітивні та інформаційні, організаційні, мовні, технічні та медіа, підприємницькі, громадські, життєві і комунікативні групи компетенцій. Їх розвиток можливий за умови методичної практики конкретних комунікативних знань і реалізується на рефлексивному, активному й

соціокультурному рівнях. У контексті розглянутої у статті проблеми, подальшого дослідження потребують такі аспекти, як вивчення сучасних інноваційних методів і прийомів формування soft skills студентів різних спеціальностей та, розроблення критеріїв оцінювання рівня розвитку soft skills майбутніх фахівців.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Г. К. Селевко, "Компетентности и их классификация", Народное образование, 2004, № 4, с. 138–144.
- [2] Ю.С. Федоренко, "Комунікативна компетенція як найважливіший елемент успішного спілкування", Рідна школа, 2002, № 1, с. 63–65.
- [3] О. Морушко, Т. Подоляк, "Створення сприятливого соціально-психологічного клімату як елемент організаційної культури", Інформація, комунікація, суспільство 2016, Матеріали 5-ої Міжнародної наукової конференції ІКС-2016, 19–21 травня 2016 року, Україна, Львів, Славське, Національний університет "Львівська політехніка", Кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності. Львів, Видавництво Львівської політехніки, 2016, с. 338–339.
- [4] Н. О. Химиця, О. О. Морушко "Використання можливостей персонального навчального середовища у навчанні студентів", Вісник Національного університету "Львівська політехніка" Серія: Інформатизація вищого навчального закладу. Львів, Видавництво Львівської політехніки, 2018, № 903, с. 34–41.
- [5] К. Рогів, Н. Химиця, "Основні тенденції розвитку Freelance в Україні", Матеріали 5-ої Міжнародної наукової конференції «Інформація, комунікація, суспільство», 19-21 травня 2016, Львів, Вид-во Львівської політехніки, 2016, с.120-122.
- [6] Н. Химиця, Паздерська, "Актуальні компетенції вітчизняних фрілансерів на ринку праці", Матеріали 5-ої Міжнародної наукової конференції "Інформація, комунікація, суспільство", 19-21 травня 2016, Львів, Вид-во Львівської політехніки, 2016, с.118-120.